



### บทที่ 3

## การพักการลงโทษในประเทศไทย

ในบทนี้จะกล่าวถึง ความเป็นมาของการพักการลงโทษในประเทศไทย หลักเกณฑ์ของการพักการลงโทษในประเทศไทย โดยระบุถึงขั้นตอนและการดำเนินการในทางกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติของกรมราชทัณฑ์ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงผลการดำเนินการของการพักการลงโทษในประเทศไทยด้วย

### 3.1 ความเป็นมาของการพักการลงโทษในประเทศไทย

การพักการลงโทษของประเทศไทย เริ่มมีปรากฏตั้งแต่ปี พ.ศ.2479 เป็นต้นมา เท่านั้นส่วนในช่วงก่อนหน้านั้นได้ปรากฏว่าเคยมีการปล่อยผู้ต้องขังออกจากเรือนจำโดยไม่มีเงื่อนไขอยู่เหมือนกัน โดยในสมัย พ.ศ.2473 สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้มีหนังสือถึงกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมีสาระสำคัญอันเป็นที่มาของการพักการลงโทษในช่วงต่อ ๆ มา ดังนี้

- 1.นักโทษที่จะต้องโทษประหารชีวิต ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ให้ลดลงเป็นเพียงขังคุกจนตลอดชีวิต
- 2.นักโทษที่กำลังชำระด้วยความถึงแก่ชีวิต ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถ้าได้ความเป็นสัตย์ ให้ลงโทษอย่างที่สุดเพียงจำคุกตลอดชีวิต
- 3.นักโทษชราที่มีอายุล่วง 60 ปีไปแล้วในวันที่ 1กุมภาพันธ์ทั้งนักโทษซึ่งพิการและทนทุกข์เวทนาด้วยโรคที่จะรักษาไม่หายนั้นให้พ้นโทษและปล่อยไป<sup>1</sup>

ซึ่งจากในข้อ 3 นี้เอง ทำให้เห็นถึงแนวความคิดจากพระราชหัตถเลขาเห็นว่าเป็นการคัดเลือก บังเฉพาะของลักษณะนักโทษบางประเภทที่จะถูกปลดปล่อยออกจากการต้องขังเป็นการพระราชทานอภัยโทษ ด้วยการให้ปลดปล่อยนักโทษออกไปโดยปราศจากเงื่อนไขใด

<sup>1</sup> นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ

ว่าเป็นต้นกำเนิดแนวความคิดในในประเทศไทยส่วนหนึ่งเหมือนกันที่จะนำมาพัฒนาไปสู่การพักการลงโทษในเวลาต่อมา

อย่างไรก็ดีแนวความคิดในเรื่องการพักการลงโทษนี้ได้มีการพัฒนาอย่างแพร่หลายอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อมีการปรับปรุงงานราชทัณฑ์จึงได้มีการส่งเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ไปศึกษาดูงานที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อกลับมาก็ได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 โดยมีแนวความคิดให้มีการนำเอาหลักเกณฑ์เรื่องการพักการลงโทษเข้ามาใช้ในระบบการราชทัณฑ์ของประเทศไทยด้วย ซึ่งในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มิได้จำกัดว่านักโทษ ผู้ที่จะได้รับการพักการลงโทษจะต้องเป็นนักโทษประเภทใด หากนักโทษผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 แล้ว ก็จะได้รับพิจารณาให้พักการลงโทษ

การพิจารณาให้มีการพักการลงโทษแก่นักโทษคนใดหรือไม่นั้น มีการพิจารณาโดยดูจากบุคคลแต่ละบุคคลเป็นราย ๆ ไป มิใช่เป็นการพิจารณาให้โดยอัตโนมัติเหมือนกับการลดวันต้องโทษกล่าวคือ ผู้ต้องขังจะอยู่ในข้ายที่จะได้รับการพิจารณาเพื่อพักการลงโทษนี้ เขาจะได้รับการพิจารณาหรือไม่ก็ได้ และถ้าหากว่าได้รับการพิจารณาแล้ว อาจจะได้รับการพักการลงโทษหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้สุดแล้วแต่คณะกรรมการที่จะใช้ดุลยพินิจว่า ผู้นั้นมีความเหมาะสมที่จะได้รับอิสระให้ออกไปอยู่ในสังคมภายนอกได้เพียงใด<sup>2</sup>

ในอีกสาเหตุหนึ่งที่ต้องมีการนำแนวความคิดในเรื่องพักการลงโทษมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายนั้น ก็เนื่องจากปัญหาของการที่มีนักโทษเป็นจำนวนมากเกินกว่าการบริหารและการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่เรือนจำ ทำให้เกิดสภาพนักโทษล้นห้องซึ่งเกิดความแออัด ยัดเยียดดูแลลำบาก การพักการลงโทษก็มีส่วนช่วยระบายนักโทษบางส่วนที่มีความประพฤติเหมาะสม ให้สามารถออกไปจากเรือนจำได้เร็วยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

<sup>2</sup> ชาย เสวิกุล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา (พระนคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2507), หน้า 387.



นอกจากนั้นการพักการลงโทษยังเป็นแนวความคิดมามุ่งที่จะปรับปรุงแก้ไขจิตใจของผู้กระทำความผิดต้งเห็นได้จากการเรียกชื่อกรมราชทัณฑ์ซึ่งแต่เดิมเรียกกันว่า “กรมเรือนจำหรือกรมดัดสันดาน” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Department of Prisons or Department of Penitentiary” เปลี่ยนใหม่เป็น “Department of Corrections” อันมีความหมายเป็นมงคลว่า “กรมแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำผิด” แม้แต่การราชทัณฑ์ของไทยก็ได้เปลี่ยนชื่อ “กรมราชทัณฑ์” ที่เรียกกันแต่เดิมในภาษาอังกฤษว่า “Department of Penitentiary” ไปสู่คำว่า “Department of Corrections” เมื่อปี พ.ศ.2505 เช่นเดียวกัน<sup>3</sup>

จะเห็นได้ว่า การราชทัณฑ์ในประเทศไทยได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไม่ว่าทั้งในแนวความคิดของการลงโทษ และกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะและสอดคล้องกับอารยประเทศ ไม่ว่าจะมีการประกาศใช้กฎหมาย กฎ หรือระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการอนุโลมปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง รวมทั้งข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหประชาชาติ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง รวมทั้งข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสหประชาชาติ นับได้ว่าการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในประเทศไทยมีลักษณะวิวัฒนาการไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติต่อผู้ต้องราชทัณฑ์ ในประเทศที่เจริญแล้วแต่ก็แฝงไว้ซึ่งหลักผสมผสานระหว่งการลงโทษ และการแก้ไขผู้กระทำความผิด ซึ่งยังเป็นมาตรการจำเป็นสำหรับประเทศไทย<sup>4</sup>

### 3.2 หลักเกณฑ์การพักการลงโทษในประเทศไทย

ในประเทศไทยการพักการลงโทษเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 32(5), มาตรา 43 ( พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2520 ) กฎกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามความในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 ตั้งแต่ข้อ 91 ถึงข้อ 98, กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2505) และระเบียบกระทรวง

<sup>3</sup> ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทัณฑ์วิทยา (กรุงเทพมหานคร:บริษัท บพิธิการพิมพ์ จำกัด, 2523), หน้า 181.

<sup>4</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 169.

มหาดไทยเรื่องการพักการลงโทษ ฉบับลงวันที่ 20 มกราคม 2496 มีหลักการพักการลงโทษพอสรุปได้ดังนี้

1. การพักการลงโทษเป็นวิธีการปล่อยตัวผู้ต้องขังออกจากเรือนจำไปก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา

2. คุณสมบัติของผู้ต้องขังจะต้องมีความประพฤติดี มีความอดุสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษา ทำการงานได้ผลดี โดยการพิจารณาในข้อนี้ กฎหมายให้ดุลพินิจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะพิจารณาว่านักโทษคนใดมีคุณสมบัติเหมาะสมเพียงใด หรือไม่

3. ต้องเป็นนักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของกำหนดโทษตามหมายศาล ในกรณีต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตจะต้องวางโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยการวางหลักนี้ มีแนวความคิดเพื่อให้มีการรับโทษในช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนแล้วจึงให้พักการลงโทษ ซึ่งระยะเวลานี้ถือว่าเป็นเวลาพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าความประพฤติของนักโทษคนนั้น ๆ เป็นอย่างไร

4. การพักการลงโทษจะต้องปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขในระหว่างที่พักการลงโทษ ช่วงเวลานี้คือการคุมประพฤติในระหว่างการพักการลงโทษ ระยะเวลานี้กำหนดตามเงื่อนไขซึ่งกำหนดให้ไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกินกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่

5. จำนวนวันที่ได้รับการพักการลงโทษอยู่ภายนอกเรือนจำต้องถือเป็นวันต้องโทษจำคุกด้วย ฉะนั้น ระหว่างคุมประพฤติอยู่นั้น ถ้าทำผิดเงื่อนไขก็อาจจะถูกจับกุมมาจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลือและบางกรณีหรือบางรายอาจจะถูกลงโทษทางวินัยด้วย

6. นักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพักการลงโทษจะต้องเป็นนักโทษตั้งแต่ชั้นดีขึ้นไป (ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ 6 พ.ศ.2505 ข้อ 46) ดังนี้

- ชั้นดี มีโอกาสได้รับการพักการลงโทษไม่เกิน 1 ใน 5 ของกำหนดโทษที่ระบุไว้ในหมายแจ้งโทษเด็ดขาด ในกรณีที่มีการพระราชทานอภัยโทษให้ถือโทษตามหมายแจ้งโทษเด็ดขาดฉบับหลังสุด

- ชั้นดีมาก ไม่เกิน 1 ใน 4

- ชั้นเยี่ยม ไม่เกิน 1 ใน 3

### 3.2.1 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

การพิจารณาเพื่อให้นักโทษคนใดได้รับการพักการลงโทษจะเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการให้ประโยชน์แก่นักโทษผู้ประพฤติดีการพิจารณาจึงต้องกระทำด้วยความละเอียดรอบคอบและต้องมีหลักฐานเอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาเป็นจำนวนมาก โดย

มีการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งการพักการลงโทษจะมีการพิจารณาดำเนินการ โดยคณะกรรมการพักการลงโทษและอนุมัติโดยอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ซึ่งการทำงานจะแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนของเรือนจำหรือทัณฑสถาน เรือนจำหรือทัณฑสถานแต่ละแห่งจะมีแผนกทะเบียนประวัติ หัวหน้าฝ่ายทะเบียนประวัติและนักสังคมสงเคราะห์เป็นกรรมการในชั้นต้นนี้จะเป็นการทำการสำรวจจากทะเบียนประวัติและความประพฤติปฏิบัติตนขณะอยู่ในเรือนจำ อีกทั้งดูการทำงาน ความตั้งใจในการศึกษาอบรม ซึ่งนับได้ว่าเป็นขั้นตอนในการพิจารณาชั้นแรก ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 32 บัญญัติไว้ว่า

“นักโทษเด็ดขาดคนใด แสดงให้เห็นความประพฤติดี มีความอดทน อดทน อดทน ก้าวหน้าในการศึกษา และการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับประโยชน์...”

ซึ่งการสำรวจนี้จะทำเป็นประจำทุก ๆ 3 เดือน คือ เดือนมีนาคม เดือนมิถุนายน เดือนกันยายน และเดือนธันวาคม เมื่อสำรวจและคัดเลือกดูแล้ว มีคุณสมบัติครบก็จะดำเนินการต่อไป ตามข้อ 2

2.เมื่อเห็นว่านักโทษรายใดสมควรจะได้รับการพักการลงโทษแล้ว การพิจารณาต่อไปก็คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำหรือทัณฑสถานจะต้องสอบประวัตินักโทษผู้นั้นอย่างละเอียดทั้งในช่วงก่อนต้องโทษ ความประพฤติในระหว่างต้องโทษ ฐานะความเป็นอยู่ ตลอดจนความประพฤติของผู้ที่จะสมัครรับเป็นผู้อุปการะ ความเห็นชอบของเจ้าหน้าที่ปกครองหรือตำรวจท้องที่ที่นักโทษจะออกไปอยู่เมื่อได้รับพักการลงโทษ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาพักการลงโทษได้มีกำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ<sup>5</sup>

-ตรวจสอบชีวประวัติ สภาพแวดล้อม ความประพฤติก่อนต้องโทษและประวัติในการกระทำความผิด

-พิจารณาถึงพฤติการณ์และมูลเหตุที่ผลักดันให้ผู้นั้นกระทำความผิด

<sup>5</sup> ผัน สีดา, รวมกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบการราชทัณฑ์ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2530), หน้า 262-264.

-ความผิด กำหนดโทษ การได้รับพระราชทานอภัยโทษ ลดโทษ ระยะเวลาที่ต้องจำมาแล้วในเรือนจำ เหลือโทษจำต่อไปอีกนานเท่าใด

-พฤติการณ์ระหว่างต้องโทษ ผลการฝึกอบรม ผลงาน ตลอดจนจิตใจความชอบในระหว่างต้องโทษอยู่ในเรือนจำ

-ความหนักเบา ความร้ายแรงแห่งการกระทำผิด โดยอาศัยหลักฐานจากสำเนา คำพิพากษาหรือสำนวนคดี หรือเคยกระทำผิดซ้ำอย่างไร หรือไม่

-ความเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่ ตำรวจท้องที่ ตรวจสอบถึงความรู้สึกของฝ่ายผู้เสียหาย ประชาชนในท้องถิ่นที่จะพึงมีต่อนักโทษ ซึ่งจะได้รับการพักการลงโทษออกไป

-พิจารณาถึงความประพฤติ อุปนิสัยใจคอ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่สภาพแวดล้อมของผู้รับอุปการะ ว่าเหมาะสมเพียงใดหรือไม่

-พิจารณาถึงอาชีพที่ผู้ได้รับพักการลงโทษจะออกไปทำมาหากินเลี้ยงตนเอง และครอบครัวว่าเหมาะสมเพียงใด หรือไม่

-ตรวจสอบการเลื่อนชั้นของนักโทษที่ขอพักการลงโทษและคำสั่งแต่งตั้งกรรมการพิจารณาพักการลงโทษของเรือนจำว่าเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของการพักการลงโทษหรือไม่

คณะกรรมการของเรือนจำหรือทัณฑสถาน มีดังต่อไปนี้

ก.เรือนจำในส่วนภูมิภาคประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธานกรรมการ ส่วนอีก 2 นาย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องที่หรือพนักงานอัยการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง<sup>6</sup>

ข.เรือนจำในส่วนกลาง ตามกฎกระทรวงระบุให้ข้าราชการชั้นประจำแผนกที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์ตั้งขึ้นไม่น้อยกว่า 3 นายเป็นคณะกรรมการ แต่ในทางปฏิบัติให้อำนาจผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ปกครองทัณฑสถานนั้น ๆ แต่งตั้งข้าราชการตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไปเป็นคณะกรรมการ<sup>7</sup>

<sup>6</sup> นवलจันทร์ ทศนชัยกุล, การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ, หน้า 394.

<sup>7</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 395.

เมื่อการพิจารณาของคณะกรรมการแล้วเสร็จ เรือนจำหรือทัณฑสถานก็จะเสนอรายชื่อนักโทษที่คณะกรรมการเห็นว่า สมควรที่จะได้รับพักการลงโทษ พร้อมด้วยเอกสารต่าง ๆ หลักฐานทั้งหมดมาให้กรมราชทัณฑ์พิจารณาอนุมัติต่อไป

ส่วนในกรมราชทัณฑ์เอง ก็ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษซึ่งเป็นหน่วยงานไม่ขึ้นอยู่กับเรือนจำใดเรือนจำหนึ่งโดยเฉพาะ<sup>8</sup> ให้ทำหน้าที่กลั่นกรองเรื่องราวการขออนุมัติพักการลงโทษ ซึ่งเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ เสนอเข้ามาเพื่อทำความเข้าใจเห็นเสนออธิบดีกรมราชทัณฑ์พิจารณาสั่งการต่อไป

ในกรณีที่มีเหตุพิเศษซึ่งหมายถึง จะพักการลงโทษมากกว่า 1 ใน 3 , 1 ใน 4 , 1 ใน 5 สำหรับนักโทษเด็ดขาดก็ได้ นั้น กฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 กำหนดเกี่ยวกับการพักการลงโทษไว้ในข้อ 92 ดังนี้

“ในกรณีมีเหตุพิเศษจะพักการลงโทษมากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 46 ก็ได้ แต่คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยข้าราชการต่อไปนี้ได้อนุมัติอีกชั้นหนึ่งแล้ว

1. ปลัดกระทรวงมหาดไทย ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ กรรมการ
3. ผู้แทนกรมตำรวจ กรรมการ
4. ผู้แทนกรมมหาดไทย กรรมการ
5. ผู้แทนกรมอัยการ กรรมการ

อย่างไรก็ตามการพักการลงโทษในกรณีมีเหตุพิเศษนั้นจะไม่นิยมถือปฏิบัติ<sup>9</sup> เมื่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์อนุมัติให้พักการลงโทษได้ ก็จะต้องแจ้งให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบพร้อมทั้งมีการกำหนดเงื่อนไขแก่ผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษพึงปฏิบัติไปด้วย

<sup>8</sup> ชาย เสวิกุล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 384.

<sup>9</sup> ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทัณฑวิทยา, หน้า 530.

### เงื่อนไขการพักการลงโทษ

การที่ให้มีการกำหนดเงื่อนไขการพักการลงโทษไว้ ก็เพื่อทำการสอดส่องดูแลนักโทษซึ่งได้รับการพักการลงโทษ ให้ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก และเป็นโอกาสที่จะให้เจ้าพนักงานได้รับทราบถึงพฤติกรรมของผู้ได้รับการพักการลงโทษอยู่ตลอดระยะเวลาเงื่อนไขที่จะได้รับเมื่อพักการลงโทษนั้น โดยทั่วไปมักกำหนดไว้ดังต่อไปนี้<sup>10</sup>

1. ห้ามการเสพเครื่องดองของเมาอย่างเด็ดขาด
2. ห้ามมิให้ย้ายที่อยู่โดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานพักการลงโทษ
3. ต้องรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานพักการลงโทษ นายจ้างหรือพี่เลี้ยง (Sponsor) ในโอกาสแรกเมื่อได้รับการปลดปล่อยออกจากเรือนจำแล้ว
4. ต้องเขียนรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเสนอต่อเจ้าพนักงานพักการลงโทษตรงตามกำหนด
5. ต้องไม่กระทำความผิดกฎหมายแต่อย่างใด
6. ต้องไม่สมรสใหม่เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานพักการลงโทษ
7. ต้องไม่ซื้อรถยนต์และไม่ขับรถยนต์ เว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานพักการลงโทษ
8. ต้องไม่เดินทางออกนอกจังหวัดหรือรัฐที่ตนอยู่ โดยมีได้รับอนุญาต
9. ถ้าหากอยู่เฉย ๆ ไม่ทำงานต้องชี้แจงเหตุผล
10. ห้ามเสพยาเสพติดให้โทษ
11. ห้ามพกอาวุธ
12. ห้ามการเยี่ยมและติดต่อกับนักโทษอื่นที่กำลังต้องโทษอยู่
13. ห้ามออกนอกบ้านเวลากลางคืน
14. เมื่อออกจากงาน ต้องรายงานให้เจ้าพนักงานพักการลงโทษทราบทันที
15. ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัวของตน
16. หากได้รับคำสั่งให้รักษาตัว ต้องปฏิบัติตาม
17. ต้องไม่ขอใบอนุญาตเพื่อล่าสัตว์

<sup>10</sup>

ชาย เสวิกุล, อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 388-389.



18. หากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากนายจ้างต้องรีบรายงานให้เจ้าพนักงานคุมประพฤติทราบ

19. ห้ามเข้าไปในสถานที่จำหน่ายสุรา

20. ห้ามเข้าไปในสถานการพนันหรือโรงบิลเลียด

21. ต้องไปโบสถ์หรือวัดเป็นประจำ

22. ต้องเก็บสะสมเงินรายได้ไว้ส่วนหนึ่ง

23. ต้องไม่กู้ยืมเงินหรือของมีค่าจากผู้อื่น หรือซื้อสิ่งใดโดยวิธีเงินผ่อน นอกจากจะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานพักการลงโทษ

จะเห็นได้ว่า เงื่อนไขดังกล่าวนี้ได้วางข้อกำหนดเพื่อสอดส่องควบคุมผู้ได้รับการลงโทษอย่างจริงจัง แต่อย่างไรก็ดี แนวปฏิบัติในปัจจุบัน เงื่อนไขสำหรับการพักการลงโทษ มีทั้งเงื่อนไขละเว้นกระทำการ และเงื่อนไขให้ปฏิบัติ

เงื่อนไขให้ละเว้นกระทำการในระหว่างพักการลงโทษ มีกำหนดไว้ดังนี้

1. ละเว้นไม่กระทำความผิดอาญาขึ้นอีก

2. ละเว้นไม่เข้าไปในท้องที่ที่กำหนด

3. ละเว้นไม่ประพฤติตนไปในทางที่เสื่อมเสีย เช่น เสพสิ่งเสพติดให้โทษหรือเล่นการพนัน เป็นต้น

ส่วนเงื่อนไขที่กำหนดให้ปฏิบัติ มีดังนี้

1. ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่พักการลงโทษ ตามกำหนดเวลาเดือนละ 1 ครั้ง ซึ่งในขณะนี้กรมราชทัณฑ์ยังไม่มีพนักงานคุมประพฤติเพียงพอ จึงได้ขอให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจแห่งท้องที่ซึ่งผู้ได้รับการพักการลงโทษไปอยู่ หรือเจ้าหน้าที่เรือนจำช่วยทำหน้าที่เป็นพนักงานพักการลงโทษไปก่อน

2. ให้กระทำการหาเลี้ยงชีพในกิจการงาน ซึ่งนักโทษผู้ได้รับการพักการลงโทษ มีอยู่แล้วหรือญาติมิตรจัดหาให้

3. ให้กระทำการเลี้ยงชีพ ตามที่เจ้าพนักงานพักการลงโทษจัดหาให้

4. ให้ปฏิบัติกรทางศาสนา ตามความเชื่อของนักโทษผู้ได้รับการพักการลงโทษ

### ระยะเวลาในการพักการลงโทษ (Length of Parole)<sup>11</sup>

หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้ถูกพักการลงโทษจะต้องปฏิบัติตนอยู่ภายในเงื่อนไข และกฎข้อบังคับที่วางไว้ หากมีการฝ่าฝืนจะต้องถูกว่ากล่าวตักเตือนหรือเพิกถอนการพักการลงโทษ และถูกส่งกลับไปรับโทษเดิมที่ยังเหลืออยู่

#### ระยะเวลาพักการลงโทษมีกำหนดอยู่ 3 วิธี คือ

1. การกำหนดระยะเวลาพักการลงโทษเท่ากับระยะเวลาของโทษที่ยังเหลืออยู่ ซึ่งอาจหักเวลาที่ผู้นั้นจะได้ลดเพราะประพฤติดีมาก เช่นเดียวกับผู้ที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำด้วยก็ได้

2. การกำหนดระยะเวลาพักการลงโทษ โดยมีกฎหมายบัญญัติไว้

3. การกำหนดระยะเวลาพักการลงโทษโดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษที่จะใช้ดุลพินิจตามความเหมาะสม

ซึ่งในประเทศไทยมีการกำหนดให้ระยะเวลานี้มีไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่ให้เกินกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่

#### การเตรียมการพักการลงโทษ

ถือได้ว่าเป็นการทดสอบจิตใจก่อนปล่อยตัวออกจากเรือนจำ เพราะการที่ผู้ต้องโทษถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ เป็นการแยกตัวของเขาออกจากสังคมภายนอก ดังนั้น แนวความคิดในการราชทัณฑ์ ปัจจุบันมุ่งที่จะนำผู้ต้องขังออกไปนอกเรือนจำ เพื่อสร้างบรรยากาศให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกมีอิสระเพิ่มขึ้น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมภายนอกได้ดียิ่งขึ้น หลังจากที่ถูกแยกออกมาจากสังคมชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งการทดสอบจิตใจนี้จะทำโดยการให้นักโทษออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ เช่น ทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างความไว้วางใจว่าจะไม่มีการหลบหนีและฝึกจิตใจของผู้ต้องขังให้รู้จักควบคุมตนเองเพื่อพัฒนาจิตใจของตน

<sup>11</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 390.

นอกจากนั้น ท่านอาจารย์ พ.ต.ท.ชาย เสวิกุล ยังเสนอให้มีการอบรมแนะนำแก่ผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษ เพื่อเป็นข้อคิดหรือแนวทางเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจทั้งในหลักของการให้พักการลงโทษและแนวทางในการที่จะปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามเงื่อนไขเพื่อที่จะไม่ต้องมีการประพฤติดีผิดเงื่อนไขที่อาจถูกจับกุมมาเพื่อเพิกถอนการพักการลงโทษ อันเป็นผลร้ายแก่ผู้นั้นเอง โดยหัวข้อในการอบรมจะมีดังต่อไปนี้<sup>12</sup>

1. เหตุผลของการที่ต้องมีการสอดส่อง ควบคุม ดูแล ความประพฤติของผู้ถูกพักการลงโทษ
2. การพักการลงโทษจะสำเร็จผลหรือล้มเหลว อยู่ที่ความรับผิดชอบของผู้ถูกพักการลงโทษเอง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกพักการลงโทษกับเจ้าพนักงานพักการลงโทษ
4. ประเภทของการฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือกฎข้อบังคับ ซึ่งเกิดขึ้นบ่อยที่สุดและวิธีที่จะไม่ฝ่าฝืน
5. การฝ่าฝืนเงื่อนไขเป็นการละเว้นสิ่งที่กำหนดให้กระทำ
6. ปัญหาเกี่ยวกับการเงินต่าง ๆ รวมทั้งการใช้จ่ายส่วนตัว
7. โอกาสที่ผู้ถูกพักการลงโทษจะได้รับการศึกษา ทั้งทางวิชาสามัญและวิชาชีพ
8. การหางานทำและทัศนคติอันถูกต้องของผู้ถูกพักการลงโทษที่ควรมีต่อนายจ้างและเพื่อนร่วมงาน
9. การปรับตัวให้เหมาะสมกับชีวิตครอบครัว
10. ปัญหาในด้านสุขภาพ
11. คุณค่าของศาสนาที่มีต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน
12. ปัญหาต่าง ๆ ในด้านกฎหมาย ตลอดจนปัญหาในเรื่องสิทธิต่าง ๆ ที่สูญเสียไปเพราะการต้องโทษ
13. การสมัครเข้ารับราชการทหาร
14. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตและการพัฒนาบุคลิกภาพ
15. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกพักการลงโทษกับเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายต่าง ๆ
16. กิจกรรมต่าง ๆ ในเวลาว่าง

<sup>12</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 391-393.

17. กระบวนการยุติธรรมและความมุ่งหมายในการที่ต้องมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล เรือนจำ และเจ้าพนักงานพักการลงโทษ

นอกจากจะอบรมแนะนำโดยวิธีการบรรยายแล้ว ทางเรือนจำหรือคณะกรรมการพักการลงโทษควรมีหนังสือคู่มือพิมพ์เป็นเล่มเล็ก ๆ แจกแก่ผู้พักการลงโทษด้วย เพื่อจะได้เก็บไว้ศึกษาเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปในระหว่างพักการลงโทษ

เนื่องจากการปลดปล่อยผู้ต้องขังโดยวิธีพักการลงโทษ เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหันคือจากการถูกจำกัดอิสรภาพทุกอย่างมาเป็นการมีชีวิตอยู่โดยเสรี ทำให้ผู้ต้องขังบางคน มีความรู้สึกสับสนยุ่งยาก ไม่ทราบจะปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อได้รับอิสระ ฉะนั้นเพื่อเป็นการฝึกให้คุ้นเคยกับชีวิตอิสระที่ละน้อย ท่านอาจารย์ชาย เสวีกุล ยังได้เสนอให้มีวิธีปฏิบัติโดยค่อย ๆ เลื่อนขั้นผู้ต้องขังให้รู้จักมีความรับผิดชอบและให้ค่อย ๆ มีอิสระที่ละน้อย การกระทำเช่นนี้ควรจะเริ่มกระทำตั้งแต่เริ่มต้นในช่วงก่อนที่ผู้ต้องขังนั้นจะได้รับการพิจารณาพักการลงโทษ โดยให้ผู้ที่มิหวังจะได้รับการพักการลงโทษ ได้รับการปฏิบัติและการควบคุมอย่างเบาดังต่อไปนี้

1. ให้อยู่ในบริเวณที่จัดไว้พิเศษ
2. ให้มีการควบคุมชนิดแน่นหนาน้อย
3. ให้อยู่ในทัศนสถานแบบเปิด
4. ให้อยู่ในค่ายเกียรติยศซึ่งแยกไปตั้งอยู่ต่างหากจากเรือนจำ
5. ให้ออกไปทำงานภายนอกเรือนจำเวลากลางวันและกลับมารับการควบคุมเวลากลางคืน
6. ให้อยู่ในหอพักสำหรับพวกการปลดปล่อยไม่ใช่อยู่ในเรือนขัง
7. ให้อยู่ในค่ายสำหรับผู้ต้องขังที่ได้รับการปลดปล่อย

ในปัจจุบัน กรณีที่ผู้ได้รับพักการลงโทษไม่เกิน 4 เดือน ให้เรือนจำและทัศนสถานปล่อยตัวผู้ได้รับพักการลงโทษไปได้เลย หรือนักโทษคนใดที่ได้ถูกจ่ายออกไปทำงานนอกเรือนจำมาแล้ว 1 เดือน ก็สามารถปล่อยไปได้เลย แต่ถ้านักโทษผู้นั้นได้พักการลงโทษเกินกว่า 4 เดือน และไม่เคยถูกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำเกิน 1 เดือนมาก่อน เรือนจำหรือทัศนสถานจะปล่อยตัวนักโทษ ยังไม่ได้จะต้องให้มีการทดสอบทางจิตใจเสียก่อนเป็นเวลา 1 เดือน ทั้งนี้ จะยกเว้นเฉพาะเรือนจำกลางคลองเปรม ทัศนสถานห้วยโป่ง และนักโทษหญิง ทั้งนี้ เพราะเป็น



เรือนจำเปิดอยู่แล้ว<sup>13</sup>

ขั้นตอนในการดำเนินการปล่อยตัวผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษนั้น มีระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพักการลงโทษกำหนดให้ต้องดำเนินการดังนี้

1. ให้ผู้บัญชาการเรือนจำจัดเจ้าหน้าที่นำตัวผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่นั้น จัดทำประวัติตามแบบแผนประมุขุกรรมก่อน สำหรับจังหวัดกรุงเทพมหานครให้นำตัวไปยังแผนกบันทึกแบบแผนประมุขุกรรมกองพิเศษ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

2. ให้ผู้บัญชาการเรือนจำ ทำหนังสือสำคัญพักการลงโทษถือเป็นคู่มือ 1 ฉบับ ส่งกรมราชทัณฑ์ 1 ฉบับ เรือนจำเก็บไว้ 1 ฉบับ ส่งผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ นายอำเภอท้องที่ และหัวหน้าสถานีตำรวจท้องที่ที่กำหนดให้อยู่แห่งละ 1 ฉบับ

3. ก่อนปล่อยตัวนักโทษผู้ได้รับการพักการลงโทษนั้น ให้ผู้บัญชาการเรือนจำ ประชุมบรรดาผู้ต้องขังในเรือนจำชี้แจงความดีของผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษและกล่าวอบรมผู้จะได้พักการลงโทษให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไป

4. ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองรวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและตำรวจท้องที่ที่ซึ่งผู้พักการลงโทษมาอยู่นั้น คอยสอดส่องดูแลความประพฤติและการปฏิบัติตามเงื่อนไขของผู้นั้นว่า ได้เป็นไปโดยเรียบร้อยประการใด แล้วรายงานต่อนายอำเภอท้องที่เพื่อแจ้งให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อยและให้ผู้บัญชาการเรือนจำรายงานให้กรมราชทัณฑ์ทราบต่อไปโดยเร็ว

5. เมื่อนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับอนุมัติให้พักการลงโทษครบกำหนดพ้นโทษแล้ว ให้ผู้บัญชาการเรือนจำออกใบสุทธิให้ แล้วรายงานพ้นโทษพร้อมทั้งชี้แจงผลดีและผลเสียในการพักการลงโทษรายนั้นไปยังกรมราชทัณฑ์<sup>14</sup>

<sup>13</sup> นवलจันทร์ ทิศนชัยกุล, การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ, หน้า 401.

<sup>14</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 403.

### การถอนการพักการลงโทษ

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การพักการลงโทษเป็นการให้รางวัลแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งประพฤติดี ให้ออกมาเป็นอิสระก่อนกำหนดตามคำพิพากษา แต่ความเป็นอิสระนี้มิใช่เป็นอิสระอย่างแท้จริง แต่ต้องอยู่ภายใต้การคุมประพฤติโดยมีการกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติ หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวนั้น หรือได้มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้แล้ว ก็อาจจะถูกถอนการพักการลงโทษได้

หลักเกณฑ์ในการถอนการพักการลงโทษนั้น กำหนดไว้ในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 โดยบัญญัติว่า

“นักโทษเด็ดขาดซึ่งถูกพักการลงโทษตามมาตรา 32(5) หรือนักโทษเด็ดขาดซึ่งได้ลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา 32(6) ซึ่งถูกปล่อยตัวไปก่อนครบกำหนดโทษตามหมายศาล ในขณะนั้นต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับความประพฤติของตน ถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้นข้อหนึ่งข้อใด นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นอาจถูกจับมาอีกโดยมีต้องมีหมายจับหรือหมายจำคุก และนำกลับเข้าไปจำคุกต่อไปตามกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งการพักการลงโทษตามมาตรา 32(5) หรือการลดวันต้องโทษตามมาตรา 32(6) สั่งถอนการพักการลงโทษหรือถอนการลดวันต้องโทษจำคุกที่ยังเหลืออยู่ และจะลงโทษทางวินัยอีกด้วยก็ได้”

กรณีที่จะถอนการพักการลงโทษนั้น จะต้องมีการเขียนเหตุที่ประพฤติผิดรวมทั้งพยานหลักฐานที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดแจ้ง และผู้พักการลงโทษมีโอกาสที่จะนำพยานหลักฐานมาต่อสู้เพื่อแก้ไขหักล้างข้อกล่าวหาได้ โดยจะเสนอข้อมูลเหล่านั้นสู่คณะกรรมการพักการลงโทษเพื่อพิจารณาต่อไป

แนวปฏิบัติของชั้นตอนนี้ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพักการลงโทษ กำหนดให้มีการปฏิบัติดังนี้

-กรณีที่ได้รับการพักการลงโทษนั้น แม้จะยังมีได้ประพฤติผิดเงื่อนไข หากแต่มีพฤติการณ์แสดงว่า ถ้าให้พักการลงโทษต่อไปไม่น่าไว้หวังใจว่าจะกระทำการอันมิชอบขึ้น ก็ให้เจ้าหน้าที่ปกครองหรือตำรวจรายงานให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบเพื่อได้ตรวจสอบดู หากเห็นสมควรก็ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ควบคุมตัวผู้นั้นส่งกลับคืนเรือนจำโดยด่วน

-เมื่อมีการประพาศผิดเงื่อนไข หรือมีการสั่งให้ควบคุมตัว ส่งกลับเรือนจำ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำเอาตัวนักโทษเด็ดขาดผู้นั้นคุมขังไว้แล้ว รีบรายงานชี้แจงและขอเพิกถอนการอนุมัติเมื่อได้รับอนุมัติจากกรมฯ ให้เรียกหนังสือสำคัญพักการลงโทษคืน และรีบแจ้งจากเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่และตำรวจประจำท้องที่ทราบโดยเร็ว

-ในกรณีนักโทษเด็ดขาดผู้ได้รับการพักการลงโทษ มีระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขพักการลงโทษเกินกว่า 2 ปี ถ้าได้ปฏิบัติตนตามเงื่อนไขเรียบร้อยตลอดมา เป็นเวลาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตนตามเงื่อนไขผู้บัญชาการเรือนจำ จะเสนอกรมราชทัณฑ์ขออนุมัติผ่อนคลายเงื่อนไขลงตามสมควรก็ได้ เมื่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์อนุมัติแล้ว ผู้บัญชาการเรือนจำจะต้องแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และหัวหน้าสถานีตำรวจ

### 3.3 ผลของการดำเนินการพักการลงโทษในประเทศไทย

เนื่องจากขั้นตอนของการพักการลงโทษนี้ เป็นขั้นตอนที่มุ่งบริหารงานราชทัณฑ์ให้เน้นไปในเรื่องการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้เป็นอย่างดีแต่อย่างไรก็ดีขั้นตอนในการพิจารณาเพื่อให้พักการลงโทษนั้น กรมราชทัณฑ์รวมทั้งเจ้าหน้าที่ต่างมุ่งถึงความรอบคอบในเรื่องการปลดปล่อยผู้ต้องขังด้วยเพราะแม้ว่าการพักการลงโทษจะมีผลดีหลายประการดังที่ได้กล่าวมาแล้วในช่วงต้นหากแต่การพักการลงโทษจะก่อให้เกิดผลร้ายได้เช่นกัน กล่าวคือหากปฏิบัติงานอย่างไม่มีสมรรถภาพ และไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม เช่น การพิจารณาพักการลงโทษกระทำโดยขาดความรอบคอบถี่ถ้วน จะเป็นการปล่อยให้อาชญากรที่ไม่มีทางกลับตัวได้และถูกกักขังไว้อย่างดีแล้วให้ออกไปมีอิสระ ก่อภัยให้สังคมขึ้นอีก

ดังนั้น ขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อการพักการลงโทษจึงมีระเบียบของกรมราชทัณฑ์ที่ออกมาวางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมาย จนทำให้มีการวิเคราะห้กันว่า เป็นระเบียบที่ละเอียดมากเกินไปควรพิจารณาทบทวนให้ขั้นตอนต่าง ๆ เร็วขึ้น<sup>15</sup>

<sup>15</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 423-424.

และเป็นเพราะเหตุนี้เองจึงทำให้การพักการลงโทษในประเทศไทยมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการพักการลงโทษได้มีอยู่แพร่หลายมาก โดยในปี พ.ศ.2503 มีผู้ได้รับการพักการลงโทษเพียง 355 คน จากจำนวนผู้ต้องขังที่จำหน่ายออกจากเรือนจำทั้งสิ้น 62,844 คน ซึ่งไม่ถึงร้อยละ 1 ของการปลดปล่อยทั้งหมด<sup>16</sup> และ ในปี พ.ศ.2519 ถึง 2521 มีนักโทษเด็ดขาดได้รับการพักการลงโทษ จำนวน 227 คน 346 คน และ 421 คน ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 0.50, 0.52 และ 0.60 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งสิ้น<sup>17</sup> ซึ่งนับว่าน้อยมาก ส่วนในช่วงต่อมาเปรียบเทียบได้จากตารางดังนี้

พ.ศ.	จำนวนนักโทษ เด็ดขาด	ผู้ได้รับ พักการลงโทษ	คิดเป็น ร้อยละ
2522	47,757	455	2.95
2523	55,838	606	1.09
2524	55,216	602	1.09
2525	55,213	420	0.76
2526	58,895	1,136	1.93
2527	59,817	1,470	2.46
2528	61,859	1,523	2.46
2529	64,377	1,956	3.04
2530	73,296	2,278	3.91
2531	42,749	787	1.84

ที่มา : รายงานประจำปี 2531 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย

<sup>16</sup> ชาย เสวิกุล, อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา, หน้า 399.

<sup>17</sup> ประเสริฐ เมฆมณี, ทัณฑวิทยา, หน้า 530.



ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการพักการลงโทษอย่างแพร่หลายดังตาราง  
ต่อไปนี้

ปี พ.ศ.	จำนวนนักโทษ ที่ได้รับการปล่อยตัว	จำนวนที่ได้รับ การพักการลงโทษ
2518	106,742	68.3%
2519	106,928	68.9%
2520	115,213	71.9%
2521	119,796	70.4%
2522	128,954	60.2%
2523	136,968	57.4%
2524	142,489	54.6%
2525	157,144	51.9%
2526	191,237	48.1%
2527	191,499	46.0%

ที่มา : Joseph J.Senna and J. Siegel, introduction to Criminal justice (New York :  
West Publishing Company, 1987), p.513.

อย่างไรก็ดี จากสถิติของการที่ผู้ได้รับการพักการลงโทษถูกเพิกถอนการพักการลงโทษ เพราะการประพฤติผิดเงื่อนไขนั้น มีเพียงไม่กี่รายเท่านั้นกล่าวคือ<sup>18</sup>

พ.ศ.	จำนวนผู้ได้รับพักการลงโทษ	ผู้ปฏิบัติผิดเงื่อนไข	คิดเป็นร้อยละ
2529	1,956	31	1.58
2530	2,278	46	2.02
2531	781	6	0.76
2532	1,220	8	0.66
2533	1,751	16	0.91

จากสถิติเหล่านี้ พอจะวิเคราะห์ได้ว่าการพักการลงโทษของประเทศไทย ถึงแม้จะมีน้อยในระบบการราชทัณฑ์ของประเทศ ซึ่งอาจเป็นเพราะขั้นตอนที่มากมาย และสลับซับซ้อนที่ยากจะปฏิบัติตามขั้นตอนนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ต้องขังได้รับการพักการลงโทษน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอานารยประเทศแต่จำนวนผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษที่มีจำนวนน้อยนี้เอง ที่จะถือได้ว่าระบบการพักการลงโทษนับว่าใช้ได้ผลดี เป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยเนื่อง เพราะจากการกลั่นกรองของกรมราชทัณฑ์ที่จะให้พักการลงโทษแก่ผู้ต้องขังคนใดนั้นดูแล้วย่อมเป็นที่น่าเชื่อถือได้พอสมควรว่า ผู้นั้นจะไม่ปฏิบัติฝ่าฝืนเงื่อนไขของการพักการลงโทษรวมทั้งไม่มีการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีกอันจะทำให้มีการถอนการพักการลงโทษให้ต้องกลับเข้าสู่การต้องคุมขังอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากสถิติของผู้ปฏิบัติผิดเงื่อนไขก็มีน้อยมากเช่นกัน

<sup>18</sup> มณฑิรา ศิลปศร, การพักการลงโทษ: ศึกษาเปรียบเทียบในระบบกฎหมาย, วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535, หน้า 85.

สรุปได้ว่าการพักการลงโทษแก่นักโทษในประเทศไทย ยังอยู่ในวงที่จำกัด แต่การพักการลงโทษที่ดำเนินการอย่างรอบคอบก็จะเป็นผลดีแก่ผู้ต้องขังและสังคมส่วนรวม ในด้านป้องกันการกระทำผิดซ้ำและการประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐจากการต้องคอยดูแลควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำ แต่อย่างไรก็ดีการพักการลงโทษในประเทศไทยก็ควรที่จะต้องเร่งรัดปรับปรุงขยายขอบเขตในด้านต่าง ๆ ให้สามารถใช้ได้กว้างขวางมากมายยิ่งขึ้น



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย